

Folytatódó ukrán válság

Bár a 2014. október 26-i ukrán parlamenti választások valószínűleg végre nemcsak a Kijevet támogató nemzetközi közösség, de az azt kritizálók szemében is legitimmé teszik az ukrán vezetést, korántsem biztos, hogy ez a tény valóban döntő befolyással lesz az ukrán válság megoldására. Ennek a válságnak ugyanis az egyik legfőbb, igen kellemetlen és tanulságos sajátossága, hogy megoldása nem kizárólag, sőt talán nem is elsősorban a kijevi vezetésen vagy az ukrán társadalmon múlik, bármelyik szintjét vesszük is szemügyre.

Ez a válság ugyanis – globális szinten – egy érdekszféraharc a globális képességekkel és ambíciókkal rendelkező Egyesült Államok (vagy szélesebb értelemben a Nyugat), illetve az Oroszországi Föderáció között. Egy olyan terepen, ahol Moszkvának jóval nagyobb a helyismerete és az érdekérvényesítési képessége, mint Washingtonnak. Az ilyen típusú nagyhatalmi érdekszféra-küzdelmek sajátosságából fakad, hogy Ukrajna ennek a harcnak sokkal inkább tárgya, semmint alanya, vagyis az ukrán válság felszámolásának esélye ebben a dimenzióban döntően a nemzetközi nyomás és szankciók alá helyezett Oroszország magatartásától függ.

Regionális szinten az ukrán válság egy, az Európai Unió és az Oroszországi Föderáció között zajló küzdelem Ukrajna széles értelemben vett biztonságpolitikai orientációjának irányáért: annak a kérdésnek az eldöntéséért, hogy Kijev számára Brüsszel vagy Moszkva lesz-e az integrációs igazodási pont. Mivel azonban Moszkva számára Ukrajna megtartása az eurázsiai integrációs tervek számára nem elsősorban gazdasági kérdés, hanem sokkal inkább biztonságpolitikai (ma Fehéroroszország, Ukrajna és Moldova jelenti Oroszország számára az a geopolitikai határt vagy pufferzónát, amit a második világháború után a Szovjetunió számára a kelet-közép-európai szocialista tömb), aligha adhatja fel könnyen az ukrán politika állandó befolyásolására alkalmas helyzet megteremtésére való törekvést, legfeljebb annak módszerei közül választhat finomabbat vagy durvábbat.

Végül látnunk kell azt is, hogy a krízis ukrán szintjén is számos olyan válságjelenséggel szembesülhetünk – mindenekelőtt például az ukrán gazdaság katasztrofális helyzetével vagy a donyecki terület újjáépítésével –, amelynek felszámolása elképzelhetetlen külső pénzügyi-gazdasági segítség nélkül. Ennek a segítségnek ugyanakkor olyan politikai alapfeltételei vannak (például az új hatalom korrupcióval szembeni hatékony fellépése, az ukrán oligarcharendszer felszámolásának megkezdése, a piacgazdasági reformok elindítása), amelyek önmagukban is hatalmas erőfeszítést igényelnek az új ukrán politikai vezétéstől. Kérdés ugyanis például, hogy az ukrán oligarchák és oligarchacsoportok – akiknek a képviselői ma is megtalálhatók szinte minden politikai párt és csoportosulás pénzügyi támogatói között – hajlandók-e hatalmuk korlátozására, hogy a velejük korrupst államigazgatás és politikai intézményrendszer hajlandó lesz-e megvalósítani a parlament által október közepén elfogadott korrupcióellenes stratégiát?

Vagyis Ukrajna a választásokat követően nem kerül látványosan jobb helyzetbe, csupán a megoldandó kihívások jellege változik meg.